

УДК: 336.77:343.3	DOI: 10.7251/BPGBL1215069V	Стручни рад
-------------------	----------------------------	-------------

Доц. др Зоран Васиљевић*
Мр Драгана Васиљевић**

Апстракт: Из непоштовања права и обавеза у вези са кредитним пословима проистичу различити облици одговорности. Поред примарне, грађанскоправне одговорности, издвајају се још и управноправна и пореска одговорност. Међутим, најтежи облик одговорности у вези са кредитним пословима јесте казнена одговорност. У раду се обрађују најзначајније инкриминације из области кредитних послова, и то Зеленаштво, Одавање и неовлашћено прибављање пословне тајне, Обмана при добијању кредита и других погодности, Недозвољено бављење банкарском дјелатношћу и Издавање хартија од вриједности без покрића.

Кључне ријечи: кривична одговорност, кривично дјело, кредит, кредитни посао.

УВОД

Генерално посматрајући, издвајају се три врсте одговорности код кредитних послова. На првом мјесту се налази уговорна одговорност: нарушавање уговорних обавеза и проузроковање штете другој уговорној страни производи одговорност саговорача из које слиједи и одређене правне посљедице у случају позивања на повреду уговора од стране оштећеног субјекта. Други облик грађанскоправне одговорности је вануговорна или деликтна одговорност, а проузрокује је уговорна страна извршавањем својих уговорних права или самим својим статусом, али не у односу на саговорача, већ према трећим лицима. И на крају, повредом државне легислативе може се проузроковати и казнена одговорност. Она може произилазити из вршења кривичног дјела или прекршаја. С

* Правни факултет, Универзитет у Бањој Луци, email: z.vasiljevic@pravobl.org.

** Висока школа унутрашњих послова, Универзитет у Бањој Луци, email: dragana.milijevic@education.muprs.org.

тим у вези може се говорити о прекршајној¹ и кривичној одговорности².

У погледу кривичне одговорности, Кривични закон Републике Српске у глави XXIV садржи Кривична дјела против привреде и платног промета (Кривични закон Републике Српске („Службени гласник РС“

- 1 Прекршајна одговорност је предвиђена Законом о девизном пословању („Службени гласник РС“ број 96/03, 123/06 и 92/09). Тако нпр., кажњава се овлашћена банка ако резиденту одобри кредит у девизама, осим ако се ради о правном лицу или предузетнику којем одобрена средства служе за плаћање увоза робе и услуга из иностранства. Такође, резиденти (правна лица и предузетници) не смију између себе одобравати девизне кредите, а финансијске кредите из иностранства морају користити преко банке или девизног рачуна у иностранству отвореног у складу са законом, док изузетно такве кредите могу користити и преко банке у иностранству ако је уговором о кредиту уговорено плаћање робе и услуга директно добављачу или ако се кредитом отплаћује раније закључени кредит у иностранству. Затим, резиденти и нерезиденти не смију између себе вршити кредитирање у домаћој валути, и сл. За наведене прекршаје прописана је новчана казна у распону од 10.000 КМ до 40.000 КМ, којом се могу казнити како кредитори (банке) тако и корисници кредита (резиденти и нерезиденти), в. чл. 60. ст. 1. (т. 12-23) Закона о девизном пословању. У чл. 58. наведеног Закона је предвиђен још један прекршај у циљу постизања сигурности кредитног посла. Наиме, ако резидент при одобравању кредита, те издавању гаранција и јемстава у корист нерезидента не уговори и од нерезидента не прибави инструменте обезбјеђења наплате потраживања, може се казнити новчаном казном од 20.000 КМ до 80.000 КМ. За наведене радње казниће се и одговорно лице у резиденту новчаном казном од 5.000 КМ до 20.000 КМ. Прекршајна одговорност из области потрошачких кредита је још регулисана и Законом о банкама („Службени гласник РС“, број 44/03 и 116/11), гдје су у чл. 123 предвиђени прекршаји за које је запријеђена новчана казна од 20.000 КМ до 100.000 КМ, као што су непридржавање начела савјесности и поштености и других начела облигационог права наведених у чл. 98а, непрописно оглашавање општих услова пословања, коришћење неистинитих и нетачних података при оглашавању, непоштовање прописане форме уговора, и сл. (т. 15-36 и т. 38 ст. 1 наведеног члана). С друге стране, у чл. 123а је предвиђена нешто блажа санкција од 10.000 КМ до 50.000 КМ, за нпр. непрописно уговарање каматне стопе, измјену промјениве каматне стопе у роковима другачијим од уговорених, немогућавање отплате кредита по истом типу курса који је примијењен при исплати кредита, и сл. (т. 6-25 ст. 1 наведеног члана). Прекршаји су, поред наведених прописа, предвиђени и Законом о микрокредитним организацијама („Службени гласник РС“, број 64/06), у коме је прописано да се микрокредити смију одобравати максимално у износу од 50.000 КМ, односно од 10.000 КМ уколико се ради о кредитима микрокредитне фондације (чл. 4). Такође, микрокредитне фондације не смију одобравати кредите повезаним лицима (чл. 39 ст. 2 у вези са чл. 49 ст. 3 т. 2). И Закон о штедно-кредитним организацијама („Службени гласник РС“, број 93/06) предвиђа прекршаје из материје одобравања кредита, као нпр. у случају давања кредита супротно законским условима (видјети чл. 71 ст. 1 т. (п) наведеног Закона).
- 2 Некада су прописима били предвиђени и привредни преступи за пропусте у извршавању уговорних обавеза, као нпр. онемогућавање банци да прегледа књиге и пословање корисника на лицу мјеста у сврху контроле кредита или недостављање периодичних обрачуна и годишњих завршних рачуна, за исте сврхе, ненамјенско кориштење кредита, и сл. (Брковић, 1959: 168-171), (Косовац, 1978: 172-173).

број 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 и 67/13)). Најзначајније инкриминације везане за кредитно пословање јесу Зеленаштво (чл. 245), Одавање и неовлашћено прибављање пословне тајне (чл. 269), Обмана при добијању кредита и других погодности (чл. 283), Недозвољено бављење банкарском дјелатношћу (чл. 284) и Издавање хартија од вриједности без покрића (чл. 285).³

КРИВИЧНА ДЈЕЛА ИЗ ОБЛАСТИ КРЕДИТНИХ ПОСЛОВА

Зеленаштво (чл. 245 КЗ РС)

Међу кривичним дјелима из уговора о кредиту која може починити кредитор, најрепрезентативнији примјер је зеленаштво. Оваква дјелатност је некада била инкриминисана управо само у случају кредитних послова, да би се тек од XIX вијека инкриминација проширила на све теретне уговоре (Станојевић, 1966: 236–239). Зеленашки посао је и у грађанском праву санкциониран апсолутном ништавошћу. Допушта се ипак и конвалидација на захтјев оштећеног у року од пет година од закључења уговора, и то смањењем његове обавезе на правичан износ, ако суд оцијени да је то могуће (чл. 141 Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени гласник РС“ број 17/93 и 3/96)). Оштећени би, такође, могао захтијевати да зеленаш изврши допуну свог давања до правичног износа и на тај начин успостављања еквивалентне размјене (Мораит, 1997: 188). Сматра се да би инсистирањем на ништавости уговора, без могућности конвалидације, и сам корисник кредита могао бити кажњен, јер би одмах морао вратити примљени износ који је у међувремену могао и потрошити (Piedelievre, 1985: 20).

Да би се уговор третирао зеленашким, морају бити испуњени објективни и субјективни елементи. Објективни се односе на постојање

3 У упоредном праву се санкционишу и одређене друге радње. Тако се, за дјела злоупотребе платних картица за пребацивање са других рачуна на свој или задржавање незаконитих кредита уз знање или вјеровање да су средства добијена незаконито, у енглеском праву пријети и казном затвора до десет година (Ellinger/Lomnicka, 2002: 559). Њемачко право још од прве половине XX вијека познаје посебно дјело тзв. „кредитне штете“ (Kreditfährdung), које представља немарно ширење лажних чињеница које могу угрозити кредит од другог субјекта, а које има и свој грађанскоправни пандан у институту Kreditschädigung (Koch, 1925: 104–108). Немарно изношење чињеница подразумијева одсуство свијести о њиховој неистинитости. Наведени облик одговорности би се посебно могао примијенити на неистинитост података у кредитним регистрима због којих кориснику могу бити ускраћена средства од неког другог кредитора коме се корисник обраћа по закључењу кредитног односа са оним кредитором који је доставио неистините податке.

несразмјерне имовинске користи коју кредитор остварује закључењем овог посла. У којим случајевима ће се радити о несразмјерној користи, ствар је судске квалификације у нашем правном систему. Познати су и примјери судске праксе из упоредног права. Тако је у једном случају из 1997. год. Жупанијски суд у Бјеловару оцијенио да постоје елементи зеленаштва с обзиром на то да је окривљени позајмљивао девизе уговарајући мјесечну камату у износу од 20%, коју су корисници кредита плаћали такође у девизама (њемачким маркама), док су у инкриминисаном раздобљу (од 1991. до 1993. год.) банке на девизне кредите обрачунавале каматну стопу у распону од 13 до 15% на годишњем нивоу (Бабић; Марковић, 2005: 245). С друге стране, у једном случају из енглеске судске праксе суд није прихватио постојање елемената зеленаштва и поред високе каматне стопе од 48% на годишњем нивоу, посебно истичући чињеницу да се корисник понашао непоштено неоткривањем чињеница да је над његовом имовином банка већ успоставила право залог, као и да је вриједност имовине мања од цијене коју је он за њу платио, те да би стога било неправично мијењати каматну стопу.⁴

Упојединим правним системима се из законом предвиђају критеријуми за процјену зеленашких камата. Тако је у француском праву прва референтна вриједност просјечна каматна стопа коју су регистроване банке и финансијски институти примјењивали у пословима исте врсте и истог ризика у посљедњем тромјесечју. Друга референтна вриједност је двострука вриједност просјечне каматне стопе за обвезнице приватних привредних друштава, која је остварена у претходном семестру. Обје вриједности се редовно објављују у службеном гласнику.⁵

Субјективни елементи овог дјела састоје се у искоришћавању тешког имовног стања, тешких прилика, нужде, недовољног искуства, лакомислености или смањене способности расуђивања корисника кредита. Дакле, у питању су разлози прихватања очигледно неправичног уговора од стране корисника. Треба истаћи да се у прва три случаја оштећени налази у ситуацији која му не оставља друге могућности избора, те је приморан да прихвати зајам под неповољним условима. Са друге стране, коришћење недовољног искуства, лакомислености или смањене способности расуђивања се углавном односи на случајеве вршења наведених услуга према младим, друштвено незрелим лицима, као и лицима код којих је способност да схвате значај својих поступака била умањена (Бабић *et al.*, 2005: 1688).

4 A. Ketley Ltd v. Scott and Another (1981) ICR 241, (Macintyre, 2001: 408).

5 Наведено рјешење је усвојено Законом бр. 66-1010 од 28. 12. 1966. Истим законом је за дјело зеленаштва предвиђена новчана казна у износу од 2.000 до 300.000 франака (као тада важеће валуте) и/или затвор од 2 мјесеца до 2 године (Sajonz, 1985: 449-450). За инкриминацију зеленаштва (Kreditwucher) у њемачком праву, вид. (Koch, 1925: 96-104).

У циљу испитивања узрока закључења штетног уговора могу се узимати у обзир и све остале релевантне околности. Тако се у англосаксонском праву посебно испитује и однос кредитора и дужника, али и степен ризика за кредитора да уопште уђе у кредитни однос са одређеним корисником (Macintyre, 2001: 408). У САД постоји пракса издавања тзв. субпримарних кредита управо корисницима са нижим просјеком кредитне способности, који садрже више каматне стопе и веће трошкове осигурања кредита. Иако представљају озбиљну опасност претварања у зеленашке кредите, правдају се чињеницом да ова група корисника другачије не би могла доћи до кредита (Rose/ Hudgins, 2005: 620).

Да би постојало кривично дјело зеленаштва, неопходан је умишљај, који треба да обухвати свијест да се искоришћава тешко стање корисника кредита ради примања или уговарања несразмјерне имовинске користи за себе или другог. За постојање дјела није неопходно да је кредитор реализовао уговорену имовинску корист, а кажњив је и сам покушај дјела (Бабић; Марковић, 2005: 244–245). Прописана казна за ово дјело је затвор до три године и новчана казна, и то обје санкције кумулативно, с обзиром на то да је и циљ дјела стицање несразмјерне имовинске користи. Постоје и тежи облици дјела, који се утврђују према висини прибављене имовинске користи од стране учиниоца, па се за износе преко 10.000 КМ предвиђа казна затвора од 6 мјесеци до пет година, а за износе преко 50.000 КМ, затвор од 1 до 10 година. У оба случаја предвиђена је и новчана казна (чл. 245. КЗ РС).

Обмана при добијању кредита или других погодности (чл. 283 КЗ РС)

Сљедеће кривично дјело и у самом називу указује да се јавља углавном код кредитних односа, а у питању је „обмана при добијању кредита или других погодности“ (чл 283 КЗ РС). Учиниоца наведеног дјела је корисник кредита или, нпр., давалац персоналног средства обезбјеђења, који у намјери да за себе или другог добије кредит, даваоцу кредита да неистините или непотпуне податке о имовном стању или друге податке значајне за добијање кредита. Ово је, у ствари, облик кривичног дјела преваре (Бабић *et al.*, 2005: 1123)⁶. Ради се, у суштини, о лажном прикривању или лажном представљању чињеница одлучних за добијање кредита.⁷ Чињенице се, дакле, не морају односити само на

6 У питању је специјалан облик кривичног дјела Пословне преваре (чл. 265 КЗ РС). У овом члану је одређено да пословну превару чини онај ко обављајући привредну дјелатност при склапању или извршењу уговора или посла обмане другог приказивањем да ће обавезе бити испуњене или прикривањем да обавезе неће бити или неће моћи бити испуњене, па ради дјелимичног или потпуног неиспуњења обавезе за другу страну или неког другог наступи имовинска штета.

7 Управо је ово опис кредитне преваре (Kreditbetrug) у њемачком праву, (Koch, 1925:

имовно стање, већ могу бити и неке друге које су од значаја за доношење одлуке о одобрењу кредита, као што је, нпр., давање лажних података о запослењу. За постојање дјела је потребан директни умишљај, а дјело ће постојати и у случају да починилац није прибавио кредит (Бабић *et al.*, 2005: 1124).

Давање небитних података који нису од значаја за одлуку о одобравању кредита не представља ово кривично дјело, за које је прописана казна затвора од 6 мјесеци до три године.⁸ Посебан облик наведеног дјела представља ненамјенско коришћење кредита, за које је предвиђена казна затвора до двије године и новчана казна.⁹

Иначе, и само кривично дјело преваре може бити учињено и у случају уговора о кредиту, и то од било које од уговорних страна или учесника у кредитном односу. Тако су у америчкој судској пракси у посљедње вријеме посебно актуелне преваре у вези са оцјеном кредитне способности корисника кредита и вриједности њихових некретнина које ће служити као средство обезбјеђења, гдје се и грађевинске куће укључују у ланце превараната лажно потврђујући квалификованост купаца некретнина за кредите, а затим вјештачки мијењају вриједност некретнина, оштећујући на тај начин и кориснике кредита и кредиторе.¹⁰

Одавање и неовлашћено прибављање пословне тајне (чл. 269 КЗ РС)

С обзиром на дужност чувања банкарске тајне, која постоји и у односима из уговора о кредиту, њено неовлашћено откривање такође може представљати кривично дјело, а инкриминисано је и нашим кривичним законодавством у оквиру дјела „одавања и неовлашћеног прибављања пословне тајне“ (чл. 269 КЗ РС). Дјело се састоји у неовлашћеном саопштавању, предаји или на други начин чињењу доступним података који представљају пословну тајну, као и у прибављању оваквих података у намјери да се предају непозваном лицу. Поред наведеног, кажњиво је и противправно долажење до података који представљају службену тајну с намјером да се они неовлашћено употребе. За постојање дјела неопходно је да су наведене дјелатности предузете неовлашћено; противправност је важно обиљежје кривичног

108-111).

8 И овдје постоје два тежа облика, зависно од износа добијених средстава, па ако тај износ прелази 10.000 КМ предвиђа се казна затвора од 1 до 5 година, а ако прелази 50.000 КМ – казна је затвор од 2 до 10 година (чл. 283. ст. 2-3. КЗ РС).

9 Чл. 283. ст. 4. КЗ РС. Незнатна одступања од предвиђене намјене неће представљати ово кривично дјело.

10 Управо с наведеним оптужбама је вођен процес против Philipa Garlanda, власника грађевинске фирме Garland Homes, и његова четири радника због улоге у мултимилионској превари вршеној у периоду од јануара 1996. до краја 2001. год., (Mortgage Banking, 2005: 12), (Coop, 2005: 80-85).

дјела.

Кредитор се може ослободити од одговорности само у случају одавања података у законом допуштеним случајевима, као што су – на захтјев органа гоњења, правосудних органа или ради достављања података у кредитни регистар.¹¹ Предвиђена казна у случају утврђивања постојања овог дјела је затвор од једне до три године, а кажњив је и нехат новчаном казном или затвором до једне године. Квалификовани облик представља тзв. дјело економске шпијунаже,¹² тј. одавања, односно прибављања података ради њиховог одношења у иностранство или ако је дјело учињено из користољубља, и у тим случајевима је запријеђена казна затвора од једне до осам година (чл. 269 ст. 3 КЗ РС).

Недозвољено бављење банкарском дјелатношћу (чл. 284 КЗ РС)

Постоје и други облици кривичне одговорности којима могу бити подложне уговорне стране из кредитног односа. Тако, и само неовлашћено обављање кредитних послова у виду дјелатности представља кривично дјело. При том је санкција за банкарске послове прописана Кривичним законом РС,¹³ док је за обављање послова микрокредитних организација и штедно-кредитних организација прописана посебним законима.¹⁴

Што се тиче кривичноправног аспекта, циљ инкриминације је заштита платног промета, сигурност банкарског пословања, заштита привредних и других правних и физичких лица од могућих злоупотреба оних лица која се супротно законима и другим прописима баве банкарском дјелатношћу, између осталог, и „давањем и узимањем кредита и вршењем

11 У француском праву се, као изузеци од обавезе чувања банкарске тајне, наводе достављање података Комисији за банкарство, Банци Француске, судској власти, царинским органима и предсједнику Трговинског суда. Иначе, дјело је санкционисано казном затвора од 2 до 6 мјесеци, уз новчану казну (Dekeuwer-Defossez, 1987: 22–23).

12 Више о инкриминацији овог дјела и уопште дјела одавања банкарске тајне у швајцарском праву: (Meier, Walter, 1973: 18–20). Наиме, повреда банкарске тајне представља *ex officio* деликт, за шта повријеђена страна не мора захтијевати покретање поступка, до чега долази по службеној дужности, а такође је кажњиво и нехатно откривање повјерљивих података. У њемачком праву се Законом о банкарству (Kreditwesengesetz – KWG) изричито санкционише неовлашћено коришћење или откривање података о кредитима, али само ако износе преко 1,5 милиона €. Тако је за неовлашћено откривање запријеђена казна затвора до годину дана или новчана казна, а ако учинилац дјелује у намјери сопственог обogaћења или обogaћења трећег лица или у циљу чињења штете трећем лицу, затворска казна може износити и до двије године (пар. 55а и пар. 55b KWG-а).

13 И износи од три мјесеца до пет година, уз три квалификована облика зависно од износа прибављене користи (чл. 284. КЗ РС).

14 Уз исту висину затворске казне, предвиђено у чл. 48. Закона о микрокредитним организацијама и чл. 70. Закона о штедно-кредитним организацијама.

финансијског лизинга¹⁵ (Бабић *et al.*, 2005: 1125). Инкриминисано је бављење како дјелатностима без одобрења (одобрење није тражено, а ако је захтијevano – није дато) или бављење дјелатностима противно условима под којима је одобрење дато (одобрење постоји, али не даје овлашћења за обављање свих послова којима се извршилац кривичног дјела бави). За постојање дјела је довољно да се предузме и једнократна радња, ако се из свих осталих активности може недвосмислено закључити да је код извршиоца постојала намјера трајнијег бављења недозвољеном банкарском дјелатношћу.

Издавање хартија од вриједности без покрића (чл. 285 КЗ РС)

Кривично дјело се може састојати и у издавању хартија без покрића,¹⁶ и њиме се обезбјеђује кривичноправна заштита платног промета и законита емисија и употреба хартија од вриједности (Бабић *et al.*, 2005: 1716). Ово кривично дјело чини одговорно лице у банци или другом правном лицу које изда хартије од вриједности, дозволи њихово издавање иако је знало и било дужно да зна за немогућност извршења обавеза издаваоца које произилазе из емисије под условима, у року и на начин утврђен законом или одлуком о емисији. Дјело постоји и у случајевима одобравања издавања хартија од вриједности, као и у случајевима одобравања гаранције по одређеној емисији хартија од вриједности, ако је службено, односно одговорно лице знало или је могло или је било дужно да зна за немогућност извршења обавеза које произилазе из емисије, односно немогућност извршења обавеза банке која даје гаранције (чл. 285 ст. 2 и 3 КЗ РС).

У нашој теорији се као потенцијална недозвољена радња управо наводи проблем пуштања кредита у течај издавањем чекова без покрића, и то као облик прекорачења текућег рачуна, које се у нашем праву није квалификовало као облик кредита и одржала се његова пракса без кривичноправног санкционисања (Јованић, 2004: 156–158). Облици кривице код овог кривичног дјела су и умишљај и нехат, а прописана је казна затвора од једне до осам година.

15 Према Закону о банкама (чл. 87) врсте дјелатности које банке обављају јесу: примање новчаних депозита и других новчаних средстава; давање свих облика јемства; учешће, куповина и продаја инструмената тржишта новца и капитала за свој или туђи рачун; услуге домаћег и међународног платног промета и преноса новца; куповина и продаја стране валуте; издавање и управљање средствима плаћања, укључујући кредитне картице, путне и банкарске чекове; чување и управљање хартијама од вриједности и другим вриједностима; услуге финансијског менаџмента; куповина и продаја хартија од вриједности, као и други послови који произилазе из претходно наведених.

16 У чл. 285 КЗ РС наводи се „издавање хартија од вриједности без покрића“, а у чл. 286 „издавање чека и средстава безготовинског плаћања без покрића“.

ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Повреда државне легислативе у кредитном послу проузрокује казнену одговорност различите тежине, која се може кретати од прекршаја па до одговорности за извршено кривично дјело. Због чињенице да овај облик одговорности не произилази из непоштивања права и обавеза из уговорног односа, већ из повреда одредаба кривичног закона, он уједно представља и најтежи облик одговорности. Прописујући ова кривична дјела, законодавац, генерално, има за циљ заштиту привредног система и његовог функционисања.

Зеленаштво, иако представља кривично дјело из области имовинског криминалитета, заступљено је и у области кредитних послова (кривична дјела против привреде и платног промета). Ријеч је о деликту (првобитно резервисаном управо за кредитне послове) код кога кредитор користећи тешко имовно стање, тешке прилике, нужду, недовољно искуство, лакомисленост или смањену способност расуђивања остварује несразмјерну имовинску корист закључењем уговора о кредиту. У основи кривичног дјела Обмане при добијању кредита или других погодности, налази се преварна дјелатност, гдје корисник кредита на основу лажног прикривања или лажног приказивања одлучних чињеница добија кредит. Поред наведеног, законодавац штити и податке који представљају пословну тајну од њиховог неовлашћеног саопштавања, предаје или на други начин чињења доступним. Овдје се кажњава и противправно долажење до података који представљају пословну тајну, уколико је то учињено с намјером да се они употријебе.

Заштита платног промета, сигурност банкарског система и заштита привредних и других правних и физичких лица обезбјеђује се и инкриминисањем Недозвољеног бављења банкарском дјелатношћу, у оквиру чега се дјелатности давања и узимања кредита реализују без одобрења или противно условима под којима је одобрење дато. И на крају, законодавац је у виду посебног кривичног дјела санкционисао и Издавање хартија од вриједности без покрића, гдје се као најучесталија дјелатност издваја недозвољено прекорачење текућег рачуна издавањем чекова без покрића.

ЛИТЕРАТУРА

- Бабић, М. *et al.* (2005). *Коментар кривичних/казнених закона БиХ*. Сарајево: Савјет Европе и Европска комисија.
- Бабић, М.; Марковић, И. (2005). *Кривично право – посебни дио*. Бања Лука: Правни факултет.

- Брковић, И. (1959). Краткорочно кредитирање и финансирање обртних средстава. *Информаторов приручник за кадрове у Загребу*, бр. 4-5.
- Coop, K. (2005). Grappling with Loan Quality. *Mortgage Banking, 2005, vol. 65, issue 5*.
- Dekeuwer-Defossez, F. (1987). *Droit bancaire*. Paris: Dalloz.
- Ellinger, E. P.; Lomnicka, E. (2002). *Modern Banking Law*. Oxford.
- Koch, A. (1925). *Kredit im Recht*. Jena: Verlag von Gustav Fischer.
- Macintyre, E. (2001). *Business Law*. UK: Longman, Harlow.
- Meier, W. (1973). Banking Secrecy in Swiss and International Taxation. *The International Lawyer, 1/1973*.
- Mortgage Banking (2005). *PA home builder, employees convicted in FHA loan fraud scheme, Jul 2005, Vol. 65, Issue 10*.
- Piedelievre, A. et Marie-Claire. (1985). *Droit du credit*. Paris: Presses Universitaires de France.
- Sajonz, C. (1985). Der Konsumentenkredit im Französischen Recht. *Recht der Internationalen Wirtschaft Heidelberg, 6/1985*.
- Косовац, М. (1978). *Облигациони уговори кроз судску праксу*. Београд: Правно-економски центар.
- Мораит, Б. (1997). *Облигационо право – књига прва*. Бања Лука: Атлантик ББ.
- Станојевић, О. (1966). *Зајам и камата*. Београд: Институт за правну историју.
- Закон о микрокредитним организацијама, *Службени гласник РС*, број 64/06.
- Закон о штедно-кредитним организацијама, *Службени гласник РС*, број 93/06.
- Закон о девизном пословању, *Службени гласник РС*, број 96/03, 123/06 и 92/09.
- Закон о облигационим односима, *Службени лист СФРЈ*, број 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и *Службени гласник РС*, број 17/93 и 3/96.
- Закон о банкама, *Службени гласник РС*, број 44/03 и 116/11.
- Кривични закон Републике Српске, *Службени гласник РС*, број 49/03, 108/04, 37/06, 70/06, 73/10, 1/12 и 67/13.

THE CRIMINAL LAW LIABILITY FROM CREDIT TRANSACTIONS

Zoran Vasiljević, Ph.D.*
Dragana Vasiljević, LL.M.**

Abstract: Because of disrespect of rights and obligations from the credit transactions, different forms of liability arise. Apart from the primary, civil law liability, it can be emphasized also administrative law and tax liability. However, the most serious form of liability in connection with the credit transaction is that one which belongs to the matter of criminal law. This article discusses the most important incriminations in the field of credit transactions, such as Usury, Disclosure and unauthorized obtaining of business secret, Deceit in obtaining loans and other benefits, Illegal dealing with banking activities and Issuance of securities without coverage.

Key words: criminal law liability, criminal offence, loan, credit transaction.

* Faculty of Law, University of Banja Luka, email: z.vasiljevic@pravobl.org.

** Police College, University of Banja Luka, email: dragana.milijevic@education.muprs.org.